

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Obvodní soud pro Prahu 2 rozhodl soudkyně Mgr. Karolínou Šorbanovou ve věci

žalobce:

M [redacted] **S** [redacted] narozen [redacted]
bytem [redacted]
zastoupený advokátem Mgr. Janem Dáňou
sídlem Václavské náměstí 837/11, 110 00 Praha 1

proti

žalované:

AXA životní pojišťovna, a.s.
sídlem Lazarská 13/8, 120 00 Praha 2
zastoupená advokátem JUDr. Janem Malým
sídlem Sokolovská 5/49, 186 00 Praha 8,
s adresou pro doručování Malé náměstí 124,
500 03 Hradec Králové

o 52 189 Kč s příslušenstvím, o nahrazení rozhodnutí finančního arbitra

takto:

- I. Žaloba, aby soud nahradil nález Finančního arbitra ze dne 29. 3. 2019, č. j. [redacted] tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku ve výši 52 189 Kč spolu s 8,05% úrokem z prodlení ročně z částky 52 189 Kč od 29. 10. 2017 do zaplacení a uložil žalované nahradit žalobci náhradu nákladů řízení, se zamítá.
- II. Žalobce je povinen zaplatit žalované náhradu nákladů řízení ve výši 14 545 Kč k rukám zástupce žalované JUDr. Jana Malého, advokáta, a to do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobce se podanou žalobou dne 28.6.2019 domáhal podle části V. o.s.ř. nahrazení nálezu Finančního arbitra ze dne 29. 3. 2019, č. j. [REDAKCE] spolu ve spojení s rozhodnutím o námitkách proti nálezu ze dne 9. 5. 2019, č. j. [REDAKCE] s následujícím odůvodněním. Žalobce se návrhem podaným dne 28. 12. 2007 domáhal vydání bezdůvodného obohacení ve výši 50 852 Kč s tím, že pojistná smlouva Comfort plus, č. [REDAKCE] uzavřená mezi žalobcem a žalovanou je neplatná z důvodu nesjednání pojištění, a to dle ust. § 39 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále jen „starý občanský zákoník“) pro rozpor se zákonem č. 393/1999 Sb. o pojišťovnictví (dále jen „zákon o pojišťovnictví“) a současně pro obcházení zákona č. 256/2004 Sb. o podnikání na kapitálovém trhu. Finanční arbitr pak v nálezu konstatoval neplatnost pojistné smlouvy, když materiálně se nesjednává pojištění, s čímž se žalobce sice ztotožňuje, avšak je přesvědčen, že Finanční arbitr nesprávně posoudil výši nároku žalobce na vydání bezdůvodného obohacení, v důsledku něhož Finanční arbitr nárok žalobce zamítl. Dle žalobce Finanční arbitr nesprávně vypořádal vzájemné pohledávky žalobce a žalované z bezdůvodného obohacení, které vznikly tím, že obě strany vzájemně si plnily z neplatné pojistné smlouvy. Dle žalobce ze strany arbitra byly nesprávně vyloženy závěry Nejvyššího soudu České republiky, uvedené v rozhodnutí ze dne 30. 6. 2004, sp. zn. 29 Odo 52/2002, kdy dle žalobce vzájemně poskytnutá plnění se vypořádají k okamžiku přijetí takových plnění, kdy k vypořádání dochází formálně k okamžiku, kdy nárok na vydání bezdůvodného obohacení vznikl, což je současně okamžik, kdy začne běžet promlčecí doba. V tento okamžik tak nemůže být nárok promlčen, kdy dle žalobce zcela nesprávný je závěr finančního arbitra, jestliže tvrdí, že vypořádává vzájemná plnění k okamžiku, kdy je o zúčtování rozhodováno a kdy mohou být některé nároky promlčeny. Dle žalobce pro účely vypořádání však není podstatné, zda je některá pohledávka ke dni rozhodnutí promlčena a je tedy nezpůsobila k započtení, což je dáno tím, že pohledávky se vypořádávají k okamžiku, kdy vznikly, tedy k okamžiku, kdy nebyly promlčeny. Dle žalobce Finanční arbitr zjevně nechápe rozdíl mezi institutem započtení a principem zúčtování ve smyslu shora uvedeného judikátu. Finanční arbitr tak v nálezu konstatoval, že celkově žalobce zaplatit na pojistném částku ve výši 93 837 Kč a od žalované obdržel částku ve výši 41 648 Kč ve formě odkupného, dle žalobce, pokud by Finanční arbitr respektoval postup zúčtování nastíněný Nejvyšším soudem, dospěl by k závěru, že plnění z neplatné pojistné smlouvy ze strany žalobce a žalované se zúčtuje, přičemž povinnost vznikne pouze žalované a nikoliv žalobci, který plnil ve větším rozsahu. Z těchto důvodů je nutné rozhodnout pouze o nároku na vydání bezdůvodného obohacení žalobce ve výši 52 189 Kč, kdy žalovaná po zúčtování žádnou pohledávku z bezdůvodného obohacení vůči žalobci nemá. Žalovaná v průběhu řízení namítla promlčení nároku žalobce, kdy žalobce má za to, že námitka promlčení je v rozporu s dobrými mravy ve smyslu ust. § 3 starého občanského zákoníku, když investiční životní pojištění bylo tradičně nejžádanějším životním pojištěním pro pojišťovny, zejména při nastavení parametrů tak, že se převzaté pojistné riziko stávalo stále zanedbatelnější, až se v některých případech zcela vytratilo, pojišťovny za takové situace totiž nenesly žádné pojistné riziko a investiční riziko nesli spotřebitelé. Pojišťovny pak byly ochotny za každého nového klienta platit stále vyšší provize, což mělo za následek zvýšení atraktivity investičního životního pojištění, též pro pojišťovací zprostředkovatele, kteří prodávají pojistné produkty. Atraktivita investičního životního pojištění pro pojišťovací zprostředkovatele a pojišťovny vedla k vytvoření modelu obchodního jednání s klientem, který měl za cíl ho jakýmkoliv způsobem přesvědčit o výhodnosti produktu. Tento produkt byl nabízen plošně bez ohledu na cíle daného spotřebitele či jeho finanční situace, bez ohledu na to, že tito spotřebitelé neměli žádný pojistný zájem.
2. Dle žalobce je nezanedbatelná rovněž skutečnost, že smysluplnost či výhodnost investičního životního pojištění je zcela pochybná. Dle žalobce pak jeho osoba žádným způsobem nezavinila důvody neplatnosti pojistné smlouvy ani v průběhu pojištění neměl žalobce důvody pochybovat

o platnosti smlouvy, od jejího uzavření plnil své smluvní povinnosti, zejména řádně platil pojistné. Z těchto důvodů má za to, že zánik nároku v důsledku námitky promlčení by byl pro žalobce nepřiměřeně tvrdým postihem. Rovněž při posouzení námitky promlčení je nutno vzít v úvahu konkrétní okolnosti případu, kdy má za to, že ze strany žalované se nejedná o ojedinělý exces, když pojistných smluv bylo uzavřeno mnoho, přijetí námitky promlčení by znamenalo poskytnutí soudní ochrany instituci, která vědomě porušuje právní předpisy České republiky, což by bylo zjevně nespravedlivé. Zároveň žalobce má za to, že námitka promlčení vznesena ze strany žalované je vznesena subjektem, který není v dobré víře, v tomto směru odkazuje na rozsudek NS sp. zn. 28 Cdo 329/2010 ze dne 9. 12. 2010, kdy principu právní jistoty dle tohoto rozhodnutí se však lze dovolávat a lze ho považovat za korektiv ochrany legitimního očekávání pouze za situace, kdy se jej dovolává subjekt v dobré víře. Dle žalobce žalovaná není v dobré víře, když si od počátku závazkového právního vztahu musela být mimo jiné též s ohledem na svoji povinnost vykonávat svou činnost s odbornou péčí, vědoma, že nesjednává pojištění v materiálním smyslu, a toto vede nutně k neplatnosti pojistné smlouvy a přijímání pojistného na jejím základě a vede tak k bezdůvodnému obohacení na její straně. Finanční arbitr se se všemi námitkami, resp. s žádnou námitkou žalobce pak při přezkoumání nálezů v rozhodnutí o námitkách nevypořádal.

3. Žalovaná ve svém vyjádření uvedla, že z odůvodnění nálezů Finančního arbitra zásadně nesouhlasí v otázce posouzení údajné neplatnosti pojistné smlouvy, nicméně proti odůvodnění nálezů neměla prostředek obrany. Žalovaná neuznává žádný nárok žalobce, žalovaná nesouhlasí s právním názorem Finančního arbitra o neplatnosti pojistné smlouvy č. ██████████ v této otázce se však nebude vyjadřovat, když je pro toto řízení bezpředmětné. Z žalobcových tvrzení vyplývá nesprávná interpretace zákona v intencích konkrétního případu, který řešil započtení v konkurzním řízení, v němž námitka promlčení nebyla vznesena. Dle žalované pojistná smlouva byla platná, pokud by byla shledána neplatnou, nelze uzavřít, že by taková neplatnost byla způsobena výlučně žalovanou, když v případě těchto pojistných smluv se jednalo o výklad zákona, který byl vykládán napříč pojistným trhem i odbornou veřejností, pokud by jí došlo skutečně ke změně výkladu zákona, zvláště v takové složité právní problematice, a došlo k ustálení v jiném směru, nelze tuto skutečnost přičítat žalované. Dle žalované pak žalobce při uzavření pojistné smlouvy obdržel veškerou dokumentaci, ze které, pokud tak tvrdí, je neplatná tato smlouva by pak musela jasně vyplývat údajná neplatnost, to znamená, již v tuto dobu by měl povědomí o údajné neplatnosti pojistné smlouvy. V žádném případě tak nelze přičítat k tíži žalované, že žalobce ze své vůle otálel s podáním návrhu. I kdyby nakonec soudem byla potvrzena neplatnost pojistné smlouvy, je zcela nelogické, aby žalovaná měla jakékoliv povědomí o údajné neplatnosti pojistné smlouvy, když všeobecně byla přijímaná po desetiletí platnost takovýchto pojistných smluv, nedostatek dobré víry by žalobce opět musel být prokázán, což počet uzavřených obdobných pojistných smluv nesevčí o ničem. Dle žalované pak objektivní stav věci je nutné zjistit, když žalobce v tomto případě měl předložit tvrzení i důkazy, což však žalobce neučinil, ačkoliv byl seznámen s námitkou promlčení vznesenou institucí ve vyjádření před arbitrem, konkrétně vyjádření ze dne 3. 4. 2018, kdy nakonec žalobce byl vyzván k seznámení se s podklady a učinit vyjádření před tím, než finanční arbitr vynese nález. Ani v tento okamžik žalobce ničeho neučinil, v námitkovém řízení před finančním arbitrem ani v tomto řízení se již nemůže žalobce dovolávat nových skutečností. V tomto směru poukázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 85/2010 ze dne 8. 2. 2011, ve kterém Nejvyšší soud uvedl, že uplatnění námitky promlčení by bylo možné posoudit jako rozporné s dobrými mravy jen v těch výjimečných případech, kdy by bylo výrazem zneužití tohoto práva na úkor účastníka, který marné uplynutí promlčecí doby nezavinil a vůči němuž by za takové situace zánik nároku na plnění v důsledku uplynutí promlčecí doby byl nepřiměřeně tvrdým postihem ve srovnání s rozsahem a charakterem jím uplatněného práva a s důvody, pro které své právo včas neuplatnil. Tyto okolnosti by přitom musely být naplněny v natolik výjimečné intenzitě, aby byl odůvodněn

tak významný zásah do principu právní jistoty, jakým je odepření práva uplatnit námitku promlčení. Dle žalobce se nejedná o výjimečný případ, kdy by námitka promlčení byla v rozporu s dobrými mravy, nejedná se o zneužití práva, že žalobce zavinil uplynutí promlčecí doby a že nebyl prokázán nepřiměřeně tvrdý postih. V žádném případě zde není dána intenzita, aby byl odůvodněný tak významný zásah do principu právní jistoty, jakým je odepření práva uplatnit námitku promlčení.

4. Soud rovněž vyzval k vyjádření Finančního arbitra, který v plném rozsahu odkázal na svůj nálezný a rozhodnutí o námitkách. Z podstatného obsahu spisu Finančního arbitra, sp. zn. [REDAKCE] soud zjistil, že ze strany nynějšího žalobce byl dne 28. 12. 2017 podán návrh na zahájení řízení před Finančním arbitrem, kdy navrhovatel se domáhal po instituci (nynější žalované) vrácení zaplaceného pojistného jako bezdůvodného obohacení z absolutně neplatné pojistné smlouvy a zákonný úrok z prodlení, když instituce na základě této smlouvy nepřebrala pojistné riziko od navrhovatele a pojistná smlouva tak svým obsahem odporuje zákonu, když v ní nesjednává pojištění, neplatnou pojistnou smlouvou pak byla smlouva o investičním životním pojištění Comfort plus, č. [REDAKCE] s počátkem pojištění 5. 11. 2009 a pojistnou dobou 30 let. Výše bezdůvodného obohacení pak byla v částce 50 852 Kč s příslušenstvím ve výši zákonného úroku z prodlení. Finanční arbitr pak výzvou ze dne 12. 1. 2018 vyzval instituci k vyjádření se k návrhu, instituce se vyjádřila podáním ze dne 3. 4. 2018 s doplněním ze dne 27. 4. 2018, kdy rozporovala, že mezi navrhovatelem a institucí byla uzavřena pojistná smlouva [REDAKCE] kdy touto smlouvou bylo sjednáno investiční životní pojištění s počátkem 5. 11. 2009, pojistnou dobou třiceti let a měsíčně placeným pojistným ve výši 2 000 Kč. Instituce uvedla, že zásadně nesouhlasí s názorem o neplatnosti pojistné smlouvy stanovenou nulovou pojistnou částkou. Zároveň vznesla námitku promlčení, a to jak právo namítnout údajnou relativní neplatnost pojistné smlouvy, tak práva na údajnou škodu i rovněž uplatněného práva na vydání bezdůvodného obohacení z důvodu údajné absolutní neplatnosti řádně uzavřené pojistné smlouvy. Vzhledem k obsahu uzavřené pojistné smlouvy včetně obchodních podmínek i k řádnému doručení pojistky se všemi základními informacemi o pojistné smlouvě dle instituce nelze než jinak uzavřít, že navrhovatel měl veškeré informace o povaze právního vztahu a promlčení práva zpochybněním platnosti uzavření pojistné smlouvy či práva na náhradu škody by tak běželo od uzavření smlouvy, resp. akceptace návrhu institucí dne 11. 11. 2009, posledním dnem pro uplatnění námitky by tak byl den 11. 11. 2011 a 11. 11. 2012, přičemž jak řízení bylo zahájeno dne 28. 12. 2017. Zároveň byla zdůrazněna námitka promlčení práva na vydání bezdůvodného obohacení, když toto se promlčuje pravidelně od jednotlivě uhrazených částek pojistného, dle ust. § 107 odst. 1 starého občanského zákoníku, kdy právo na vydání bezdůvodného obohacení se promlčí za dva roky ode dne, kdy se oprávněný dozví, že došlo k bezdůvodnému obohacení, a kdo se na jeho úkor obohatil. S ohledem na skutečnost, že navrhovatel měl k dispozici veškerou dokumentaci, v níž jsou obsaženy veškeré údaje od začátku smluvního vztahu, a samozřejmě byl pravidelně informován a navrhovatel činil množství změn, je nepochybné, že tyto skutečnosti musely být navrhovatelem známy již při uzavření pojistné smlouvy. Dle instituce je nutné konstatovat, že i kdyby Finanční arbitr dospěl k neplatnosti pojistné smlouvy, strany by si musely vrátit vše, co si plnily, jak již bylo uvedeno, instituce vznesla námitku promlčení dílčích plnění. V tomto případě by instituce byla povinna maximálně navrátit uhrazené pojistné od 28. 12. 2014, tj. tři roky před zahájením tohoto řízení, to znamená 12 500 Kč, v případě aplikace subjektivní dvouleté promlčecí doby by instituce dokonce nebyla povinna vrátit žádnou částku, když veškeré pojistné bylo zaplaceno do 28. 12. 2015. Zároveň není možno opomenout, že bylo vyplaceno odkupné žalobci ve výši 41 648 Kč, tedy musel by navrhovatel tuto částku vrátit instituci. Dle instituce pak vyplacené odkupné je však několikanásobně vyšší než uhrazené pojistné od 28. 12. 2014, resp. nárok na vydání bezdůvodného obohacení v nepromlčené výši. Pokud by tedy pojistná smlouva skutečně byla neplatná, je to navrhovatel, který by musel instituci uhradit částku ve výši 29 148 Kč. Dne 29. 3. 2019 pak Finanční arbitr

vydal nálezy, ve kterém návrh žalobce zamítl, když bylo zjištěno, že navrhovatel a instituce uzavřely dne 11. 11. 2009 smlouvu o investičním životním pojištění Comfort plus, č. [REDAKCE] s počátkem pojištění 5. 11. 2009 a pojistnou dobou třiceti let. Navrhovatel je spotřebitelem dle § 1 odst. 1 zákona o Finančním arbitrovi, když nezjistil finanční arbitra, že by navrhovatel ve smluvním vztahu s institucí nevystupoval jako fyzická osoba, která nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti jak definují spotřebitele hmotněprávní předpisy. V řízení před Finančním arbitrem bylo zjištěno, že instituce je pojišťovnou a podle pojistné smlouvy je i pojistitelem a může tedy být účastníkem řízení před finančním arbitrem. V rámci řízení před finančním arbitrem, jakož i z obsahu spisu finančního arbitra pak bylo zjištěno, že mezi navrhovatelem a institucí byla uzavřena pojistná smlouva dne 11. 11. 2009, v průběhu trvání pojistné smlouvy došlo ke změně zvýšení měsíčního pojistného, a to na 1 000 Kč nebo 500 Kč, kdy celkem navrhovatel zaplatil instituci v souvislosti s pojistnou smlouvou na pojistném celkem částku 93 837 Kč, pojištění sjednané pojistnou smlouvou pak zaniklo ke dni 4. 2. 2016 na základě výpovědi navrhovatele. Ze strany instituce v souvislosti se zánikem pojistné smlouvy bylo vyplaceno navrhovateli dne 9. 2. 2016 odkupné ve výši 41 648 Kč. Nedílnou součástí pojistné smlouvy pak byly pojistné podmínky 0307 účinné od 15. 3. 2007 (dále jen „pojistné podmínky“), obchodní podmínky pojistitele 0408, účinné od 1. 4. 2008 (dále jen „obchodní podmínky“) a zvláštní pojistné podmínky ZPP-IŽP-1208 s přílohou účinné od 1. 12. 2008 (dále jen „zvláštní pojistné podmínky“). Ve smlouvě pak bylo sjednáno trvání pojištění po dobu třiceti let, běžné pojistné ve výši 2 000 Kč. Instituce se v pojistné smlouvě zavázala pro případ smrti vyplatit plnění ve výši hodnoty podílových jednotek vedených na podílovém účtu k datu oznámení pojistné události nebo vyplacení plnění ve výši sjednané pojistné částky pro případ smrti, jestliže by pojištěný zemřel před dosažením věku 75 let a hodnota podílových jednotek vedených na podílovém účtu k datu oznámení pojistné události je nižší než sjednaná pojistná částka pro případ smrti. Výsledně pak byla sjednána v pojistné smlouvě pojistná částka ve výši „0 Kč“. Pro případ dožití se sjednaného konce pojištění se instituce zavázala navrhovateli podle čl. 4.7., hlavy II zvláštní části pojistných podmínek, vyplatit pojistné plnění ve výši odkupného, resp. v konkrétních případech plnění ve výši hodnoty podílových jednotek. Výše odkupného je pak dle čl. 4.10. hlavy II (zvláštní část) pojistných podmínek „dána celkovou hodnotou podílových jednotek vedených na podílovém účtu ke dni zániku pojištění, sníženou o dlužné poplatky a o jednorázový poplatek za zrušení pojistné smlouvy, který odpovídá hodnotě dosud neuhrazených počátečních nákladů a jehož způsob výpočtu je stanoven v obchodních podmínkách“. Podílovým účtem dle čl. 4.1, hlavy II (zvláštní část) pojistných podmínek rozumí „individuální účet vedený pojistitelem k dané pojistné smlouvě tvořený podílovými jednotkami jednotlivých fondů. K podílové jednotce v čl. 4.1., hlava II (zvláštní část) pojistné podmínky upravují, že „pro účely pojištění pojistitele rozděluje pomyslně každý fond na části se stejnou hodnotou – podílové jednotky – a stanovuje jejich prodejní a nákupní cenu, pojistník za pojistné nakupuje podílové jednotky jednotlivých fondů“. Dle čl. 4.5. odst. 1, hlavy II (zvláštní část) pojistných podmínek je veškeré běžné pojistné zapláceno pojistníkem za první dva roky „použito k nákupu počátečních podílových jednotek jednotlivých podílových fondů dle platného alokačního poměru ...“ když podle odst. 2 „běžné pojistné, které nebude použito k nákupu počátečních jednotek, bude použito k nákupu akumulacních podílových jednotek podle platného alokačního poměru“. Podle čl. 4.1. hlavy II (zvláštní část) pojistných podmínek se fondem rozumí „portfolio různých investičních instrumentů založených a spravovaných pojistitelem nebo správcem pověřeným pojistitelem, které má společnou investiční strategii a které bylo vytvořeno pouze pro účely tohoto pojištění“. Navrhovatel s institucí pak sjednali přímo v pojistné smlouvě v části „způsob stanovený investiční strategie pro tarify 100 a 110“ předdefinovanou agresivní investiční strategii s rozložením z 30 % do fondu smíšeného, z 30 % do AXA Selection Emerging Equity fond, z 20 % do fondu zahraničního (z obchodních podmínek vyplývá, že klient při investici do těchto fondů podstupuje vyšší investiční riziko za účelem dosažení vyššího zisku) a z 20 % do AXA CEE dluhopisový fond (z obchodních podmínek vyplývá, že se jedná o fond pro konzervativní

investory). Ve svých právních závěrech pak arbitr uvedl, že navrhovatel ani instituce netvrdily, že by pojištnou smlouvou neuzavřeli svobodně a vážně, že by jim jejich obsah byl nesrozumitelný, či že by byl v některé její části neurčitý. Finanční arbitr nezjistil, že by v pojištné smlouvě formálně chyběla některé z obsahových náležitostí, které zákon o pojištné smlouvě vyjmenovává v ust. § 4, kdy navrhovatel s institucí v pojištné smlouvě sjednali investiční životní pojištění s nulovou pojištnou částkou, resp. s výplatou částky odpovídající hodnotě podílového účtu v době vzniku pojištné události, instituce však hodnotu podílového účtu navrhovateli nijak negarantovala, když veškeré zaplacené pojištné po odečtení sjednaných poplatků přesunula jako investici do rizikových fondů, u kterých není garantován jakýkoliv výnos. Výše potencionálního výnosu v posuzovaném případě závisí ryze na tržních parametrech, které instituce nemůže předem znát a ovlivnit, může je maximálně nezávazně odhadnout. Faktické investiční riziko nese navrhovatel, který má vůči instituci pohledávku na pojištné plnění ve výši odvislé pouze od předem nejistých okolností. Dle arbitra takový produkt nezajišťuje základní potřebu navrhovatele na zmírnění, případně eliminace nepříznivých následků vzniklé pojištné události. Dle arbitra instituce na sebe v žádné fázi trvání pojištné smlouvy nepřevzala pojištné riziko pro případ pojištné události, když za takový záměr ani navrhovatel s institucí neměli, kdy z vyjádření navrhovatele a přímo z pojištné smlouvy vyplývá, že úmyslem navrhovatele a instituce bylo uzavřít smlouvu, ve které k přenesení a přebrání pojištného rizika nedojde, jejím významem měla být pouze investice, zhodnocení peněžních prostředků, v pojištné smlouvě tak chybí pojištný zájem navrhovatele od počátku, a to bez ohledu na to, zda si navrhovatel jako průměrný spotřebitel mohl v tu chvíli uvědomit, že prostřednictvím pojištné smlouvy by měl uspokojit pojištný a nikoliv investiční záměr a zájem. Finanční arbitr tak dospěl k závěru, že pojištná smlouva je absolutně neplatná dle § 39 starého občanského zákoníku, když odporuje zákonu o pojištné smlouvě. Ve vztahu k námitce promlčení pak arbitr dospěl k závěru, že zákon o pojištné smlouvě obsahoval speciální úpravu promlčení pouze ve vztahu k právu na plnění z pojištění, nikoliv promlčení práva dovolat se vydání bezdůvodného obohacení. Z těchto důvodů je pak nutno pro posouzení námítky promlčení k vydání bezdůvodného obohacení aplikovat obecnou právní úpravu obsaženou ve starém občanském zákoníku, kdy dle § 100 odst. 1 starého občanského zákoníku platí, že právo se promlčí, jestliže nebylo vykonáno v době v tomto zákoně stanovené. K promlčení soud přihlédne jen k námitce dlužníka, dovolá-li se dlužník promlčení, nelze promlčené právo věřiteli přiznat, kdy platí, že se promlčují všechna práva majetková s výjimkou práva vlastnického. Právo na určení absolutní neplatnosti smlouvy se pak dle arbitra nepromlčuje. Absolutní neplatnost smlouvy způsobuje, že na smlouvu se hledí, jako by nebyla uzavřena, v tomto směru poukázal arbitr na rozhodnutí ze dne 29. 10. 2008, sp. zn. 30 Cdo 4635/2007. Dle § 107 odst. 1 starého občanského zákoníku pak platí, že právo na vydání plnění z bezdůvodného obohacení se promlčí za dva roky ode dne, kdy se oprávněný dozví, že došlo k bezdůvodnému obohacení a kdo se na jeho úkor obohatil. Nejpozději se pak právo na vydání plnění z bezdůvodného obohacení promlčí za tři roky a jde-li o úmyslné bezdůvodné obohacení, za deset let ode dne, kdy k němu došlo (§ 107 odst. 2 starého občanského zákoníku). Finanční arbitr pak poukázal na nálezy Ústavního soudu, rozhodnutí Nejvyššího soudu, kdy dospěl k závěru, na základě skutkových zjištění, že navrhovatel v průběhu trvání pojištné smlouvy uhradil na pojištném celkem částku 93 837 Kč, poslední platba byla uhrazena dne 7. 12. 2015, v souvislosti se zánikem pojištné smlouvy navrhovatel obdržel dne 9. 2. 2016 odkupné ve výši 41 648 Kč. Z předložených podkladů ani z tvrzení stran Finanční arbitr nezjistil, že by navrhovatel získal subjektivní povědomí o neplatnosti pojištné smlouvy a o tom, kdo se na jeho úkor obohatil dříve, než jednal se svým právním zástupcem ohledně poskytnutí právní pomoci v předmětné věci, kdy navrhovatel udělil právnímu zástupce plnou moc k zastupování v předmětném sporu dne 12. 9. 2017, k tomuto dni je pak postaveno najisto, že navrhovatel musel mít po konzultaci s právním zástupcem subjektivní povědomost o tom, že mohlo vzniknout bezdůvodné obohacení, a že se na jeho úkor obohatila instituce. Finanční arbitr pak konstatoval, že dvouletá subjektivní promlčecí doba práva domáhat se bezdůvodného obohacení ve vztahu k jednotlivým platbám

pojistného marně neuběhla. S přihlédnutím k datu zahájení řízení před Finančním arbitrem zjistil arbitr, že námitka instituce o promlčení nároku navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení z absolutně neplatné pojistné smlouvy vede s jistotou k promlčení nároku navrhovatele na vrácení pojistného, které uhradil v rozmezí od 11. 11. 2009 do 28. 12. 2014, tj. 61 plateb pojistného v celkové výši 81 337 Kč, navrhovateli tak zůstal zachován nárok na vrácení veškerých plateb pojistného, uhrazených po datu 28. 12. 2014, tj. 13 plateb v celkové výši 12 500 Kč. Ve vztahu námítky navrhovatele, že promlčení je v rozporu s dobrými mravy, pak Finanční arbitr odkázal na závěry Ústavního soudu v usnesení ze dne 4. 7. 2002, sp. zn. III. ÚS 21/02, kdy účelem promlčení je jednak stimulovat subjekty k včasnému vykonávání subjektivních občanských práv, jednak čelit tomu, aby dlužníci nebyli ohledně svých povinností vystaveni po časově neurčitou dobu donucujícímu zákroku ze strany soudů. Tím institut promlčení v souladu s požadavkem právní jistoty brání existenci dlouhotrvajících občanských subjektivních práv a jim odpovídajících povinností, které jsou zejména, pokud jde o jejich dokazování, po uplynutí delší doby, vždy spjaty s určitou sporností. Lze tedy říci, že povinnému subjektu je poskytnuta námitka promlčení jako účinná možnost ochrany před výše uvedenými negativními dopady dlouhotrvajících občanských subjektivních práv. Je pak na úvaze toho povinného subjektu, zda námitku promlčení uplatní, či nikoliv. Současně je třeba připomenout, že občanský zákoník zdůrazňuje i vlastní přičinění subjektů pro ochranu svých práv a požaduje, aby především ony samy sledovaly svá subjektivní práva a činily takové kroky, aby nedocházelo k jejich ohrožování a poškození. Zároveň poukázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 8. 2. 2011, sp. zn. 21 Cdo 85/2010. Finanční arbitr pak dospěl k závěru, že nezjistil, že by k promlčení uplatněného nároku došlo výlučně vinou instituce nebo že by námitka promlčení byla projevem zneužití práva na úkor navrhovatele, natož pak, aby některý z těchto důvodů byl naplněn v tak výjimečné intenzitě, která by odůvodnila odepření možnosti uplatnit námitku promlčení pro rozpor s dobrými mravy. V tomto směru však proti nároku navrhovatele na vrácení nepromlčených plateb pojistného stojí nárok instituce na vrácení případného bezdůvodného obohacení, které by naopak navrhovatel byl povinen vrátit instituci ve smyslu § 457 starého občanského zákoníku, kdy ust. § 457 představuje vzájemně podmíněný závazek stran neplatné pojistné smlouvy, přičemž nárok instituce na vrácení bezdůvodného obohacení nemůže finanční arbitr v řízení ignorovat, resp. musí provést zúčtování. Ze shromážděných podkladů vyplynulo, že ze strany instituce bylo vyplaceno odkupné ve výši 41 648 Kč, bezdůvodné obohacení navrhovatele na úkor instituce ve vztahu k vyplacenému odkupnému tak značně převyšuje bezdůvodné obohacení instituce na úkor navrhovatele z nepromlčeného pojistného. Z těchto důvodů pak finanční arbitr neuložil instituci povinnost vrátit bezdůvodné obohacení, když po vzájemném zúčtování vyplynulo, že navrhovatel je povinen vrátit instituci částku převyšující hodnotu nepromlčeného pojistného. Nález pak byl doručen účastníkům 1. 4. 2019. Dne 12. 4. 2019 byly doručeny námítky navrhovatele proti nálezu, kdy o námítkách bylo ze strany arbitra rozhodnuto dne 9. 5. 2019 pod č. j. [REDACTED] s tím, že námítky byly zamítnuty a nález Finančního arbitra ze dne 29. 3. 2019 potvrzen. Nález nabyt právní moci dne 13. 5. 2019.

5. Z výpisu účtu pojistného soud ve vztahu k pojistné smlouvě č. [REDACTED] soud zjistil, že pojistné bylo zaplaceno ze strany žalobce v celkové výši 93 837 Kč, a to konkrétně dne 11. 11. 2009 částka 2 000 Kč, dále částky po 2 000 Kč dne 20. 1. 2010, 2. 2. 2010, 18. 2. 2010, 19. 3. 2010, 21. 4. 2010, 20. 5. 2010, 22. 6. 2010, 20. 7. 2010, 24. 8. 2010, 29. 9. 2010, 19. 10. 2010, 23. 11. 2010, 21. 12. 2010, 17. 1. 2011, 18. 2. 2011, 25. 3. 2011, 13. 4. 2011, 16. 5. 2011, 14. 6. 2011, 21. 7. 2011, 11. 8. 2011, 8. 9. 2011, 1. 11. 2011, 21. 11. 2011.
6. Dále pak byla na pojistném placena částka 500 Kč, a to konkrétně dne 8. 12. 2011, 9. 1. 2012, 10. 2. 2012, 9. 3. 2012, 6. 4. 2012, 7. 5. 2012, 11. 6. 2012, 11. 7. 2012, 8. 8. 2012, 4. 9. 2012, 9. 10. 2012, 1. 11. 2012, 4. 12. 2012, dne 7. 1. 2013 byla zaplacena částka 1 000 Kč, dne 24. 1. 2013 1837 Kč, dále pak byly placeny částky 1 000 Kč měsíčně, a to dne 5. 2. 2013, 28. 2. 2013, 5. 4.

2013, 14. 5. 2013, dne 8. 7. 2013 byla zaplacená částka 2 000 Kč, dále bylo pokračováno v platbě ve výši 1 000 Kč, a to dne 8. 8. 2013, 5. 9. 2013, 3. 10. 2013, 6. 11. 2013, 11. 12. 2013, 10. 1. 2014, 4. 2. 2014, 4. 3. 2014, 4. 4. 2014, 13. 5. 2014, 5. 6. 2014, 16. 7. 2014, 5. 8. 2014, 11. 9. 2014, 14. 10. 2014, 5. 11. 2014, 2. 1. 2015 pak částka ve výši 500 Kč, 7. 1. 2015 pak částka 1 000 Kč. Dále pak byly placeny částky ve výši 1 000 Kč, a to dne 24. 2. 2015, 19. 3. 2015, 7. 4. 2015, 6. 5. 2015, 8. 6. 2015, 7. 7. 2015, 6. 8. 2015, 7. 9. 2015, 6. 10. 2015, 6. 11. 2015, 7. 12. 2015. Celkem tedy bylo zaplacené 93 837 Kč.

7. Žalobce pak vyzval žalovanou dopisem ze dne 9. 10. 2017 k vydání bezdůvodného obohacení z důvodu absolutní neplatnosti smlouvy, kdy se domáhal na žalované zaplacení částky 50 582 Kč (prokázáno výzvou k vydání bezdůvodného obohacení ze dne 9. 10. 2017).
8. V první řadě je nutné uvést, že dle ustanovení § 247 o.s.ř. žaloba musí být podána ve lhůtě 2 měsíců od doručení rozhodnutí správního orgánu, kdy zmeškání této lhůty nelze prominout. Dle odst. 2 výše uvedeného ustanovení žaloba je nepřijatelná, jestli žalobce nevyužil v řízení před správním orgánem řádné opravné prostředky, nebo jestliže jím uplatněné řádné opravné prostředky nebyly správním orgánem pro opožděnost projednány. V tomto směru má soud za to, že žaloba podaná žalobcem byla podána v zákonné lhůtě oprávněnou osobou za splnění zákonných podmínek, kdy v tomto směru jeho návrhem se soud dále zabýval.
9. Ze strany soudu pak byla věc projednána v mezích, ve kterých se žalobce domáhal projednání sporu před soudem, a to v souladu s ustanovením § 250f odst. 1 o.s.ř.
10. Skutková zjištění správního orgánu soud vzal za svá, když postupoval dle ustanovení § 250e odst. 2 o.s.ř., navíc mezi účastníky nebylo sporu o skutkovém stavu věci, kdy rozpor byl v právním hodnocení.
11. Soud při přezkumu rozhodnutí arbitra věc posuzoval dle Z.č. 40/1964 Sb., občanského zákoníka v platném a účinném ve znění do 31.12.2013 (dále jen obč.zák.) s poukazem na ust. § 3028 odst.3 Z.č.89/2012 Sb., občanského zákoníku. Soud pak při právním hodnocení věci a přezkoumání rozhodnutí finančního arbitra dospěl k závěru, že rozhodnutí finančního arbitra je správné, když předmětná smlouva uzavřena mezi účastníky je absolutně neplatná dle § 39 obč.zák., kdy problém předmětné pojistné smlouvy nespočívá v tom, že není sjednána konkrétní pojistná částka, ale v tom, že parametry smlouvy jsou nastaveny tak, že materiálně ve své podstatě o pojištění nejde a jednalo se tak o obcházení zákona. Pojmovým znakem pojištění je pojistné riziko, které vychází z realizace rizika (tj. četnost, častost výskytu) a velikosti důsledků při realizaci rizika (tj. závažnost, velikost škody spojená s realizací rizika), o což však v tomto případě nejde. Ve vztahu k posouzení rozhodnutí arbitra v otázce promlčení s ohledem na zjištění jednotlivých plateb ze strany žalobce na účet žalované pak soud při řešení otázky promlčení žalobou uplatněného nároku věc posuzoval podle § 107 obč. zák. Uvedené ustanovení stanoví dvojí promlčecí dobu – subjektivní dvouletou (odstavec 1) a objektivní tříletou, popř. desetiletou, jde-li o úmyslné bezdůvodné obohacení (odstavec 2). Jejich počátek je stanoven odlišně a zároveň platí, že ve svém běhu jsou na sobě nezávislé, skončí-li běh kterékoli z nich, právo se bez ohledu na druhou z nich promlčí; přičemž subjektivní promlčecí doba nemůže začít běžet dříve, než právo na vydání bezdůvodného obohacení vůbec vznikne (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. 33 Cdo 466/2014). Pro počátek běhu subjektivní promlčecí doby práva na vydání bezdůvodného obohacení je rozhodný okamžik, kdy se oprávněný skutečně dozví o tom, že došlo na jeho úkor k získání bezdůvodného obohacení a kdo je získal. Touto vědomostí ustanovení § 107 odst. 1 obč. zák. nemíní znalost právní kvalifikace, nýbrž pouze skutkových okolností, z nichž lze odpovědnost za bezdůvodné obohacení dovodit; schopnost ochuzeného relevantní fakta právně kvalifikovat tedy není rozhodná (srov. rozsudky Nejvyššího soudu ČR ze

dne 6. 5. 2013, sp. zn. 28 Cdo 2892/2012, ze dne 9. 12. 2009, sp. zn. 28 Cdo 3166/2009, ze dne 31. 8. 2000, sp. zn. 25 Cdo 2581/98, ze dne 18. 5. 2011, sp. zn. 32 Cdo 2626/2009, či ze dne 18. 9. 2018, sp. zn. 25 Cdo 2553/2018). Pro stanovení počátku běhu objektivní promlčecí doby ve smyslu § 107 odst. 2 obč. zák. je naopak rozhodující okamžik, kdy bezdůvodné obohacení skutečně (fakticky) vzniklo. Nejvyšší soud pak konstantně uzavírá, že byla-li nabyta majetková hodnota v souladu s kontraktem stíženým absolutní neplatností, odvíjí se běh promlčecí doby se subjektivně určeným počátkem od okamžiku, kdy se ochuzený dozvěděl o skutečnostech, jež uvedenou neplatnost zakládají, přičemž je bez významu, zda má oprávněný dostatečné právní znalosti, aby byl subjektivně schopen uvedené skutkové okolnosti posoudit a sám dospěl k závěru o neplatnosti dané smlouvy (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 5. 4. 2017, sp. zn. 28 Cdo 2373/2016, či jeho usnesení ze dne 1. 6. 2015, sp. zn. 28 Cdo 5129/2014). V rozsudku ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. 33 Cdo 466/2014, pak Nejvyšší soud uzavřel, že při postupném pokračujícím získávání majetkového prospěchu (hodnot) se z hlediska promlčení považují za samostatné nároky na vydání plnění z bezdůvodného obohacení nároky, které vznikly ze samostatných oddělitelných případů bezdůvodného obohacení, i když jde o stejné subjekty a stejné skutkové podstaty bezdůvodného obohacení. K uplatnění každého takového práva na plnění z bezdůvodného obohacení začínají běžet objektivní i subjektivní promlčecí doby zvlášť. Žalobce se o vzniku bezdůvodného obohacení, jeho výši a o tom, kdo jej na jeho úkor získal, dozvěděl vždy při uskutečnění každé jednotlivé platby pojistného. Dle zjištěného skutkového stavu-přehledu plateb pojistného ze strany žalobce vyplynulo, že všechny platby pojistného, byly plněny žalobcem více než 2 roky (poslední platba ze strany žalobce byla dne 7.12.2015) před zahájením řízení před finančním arbitrem (28.12.2017), tudíž žaloba byla podána z hlediska dvouleté subjektivní promlčecí lhůty ve smyslu § 107 odst.1 obč.zák. pozdě a vznesená námitka promlčení ze strany žalované byla důvodná. Rovněž nelze dospět k závěru, že námitka promlčení je v rozporu s dobrými mravy, neboť tento závěr by byl v rozporu se soudní judikaturou, kdy v tomto směru lze v plném rozsahu odkázat na nález finančního arbitra, který se s touto námitkou vypořádal ve svém nálezu i s odkazem na příslušnou judikaturu, na něž soud může pro stručnost pouze odkázat. Lze pouze doplnit, že korekce promlčení dobrými mravy je přípustná jedině za situace, že by byla výrazem zneužití práva na úkor účastníka, které marné uplynutí promlčecí doby nezavinil a vůči němuž by za takové situace zánik nároku na plnění v důsledku promlčecí doby byl nepřiměřeně tvrdým postihem (k tomu srovnej rozhodnutí NS sp.zn. 30 Cdo 3825/2011). V dané věci však takové okolnosti nebyly prokázány a důvodem pro řízení nebylo zahájeno včas, lež výhradně na žalobci, když po tolika letech se začíná dovolávat neplatnosti smlouvy. Z těchto důvodů soud dospěl k závěru, že je rozhodnutí arbitra věcně správné, když podepsaný soud má za to, že nárok na vrácení nevyplacených zaplacených částek ve výši 51 189 Kč je zcela promlčen, a podanou žalobu dle ustanovení § 250i o.s.ř. zamítl, kdy rozhodnutí finančního arbitra zůstává nedotčeno.

12. O náhradě nákladů řízení soud rozhodoval podle ust. § 142 odst. 1 o. s. ř., podle něhož má účastník, který byl ve věci zcela úspěšný, právo na náhradu nákladů řízení proti účastníku, který ve věci úspěch neměl. V této věci byla zcela úspěšná žalovaná, soud ji proto přiznal právo na náhradu nákladů řízení proti žalobci. Náklady žalobce jsou v daném případě představovány náklady právního zastoupení žalobce dle § 9 odst.4 písm.d) a 11 AT za 3 úkonů po 3 100 Kč za úkon- převzetí a příprava zastoupení, vyjádření k žalobě účast na jednání dne 2.12. 2019, spolu s paušální náhradou ve výši 300,-Kč dle § 13 vyhl. č. 177/1996 Sb. za každý z těchto úkonů, dále z cestovního ve výši 1234,64 Kč jednání k soudu z místa kanceláře právního zástupce žalované (Hradec Králové-Praha a zpět v délce cesty k jednomu jednání a zpět 220km) za použití vozidla Mercedes Benz se spotřebou 5,4/3.7/4.4 litrů motorové nafty na 100 km dle velké technického průkazu k vozidlu, při sazbě základní náhrady ve výši 4,1 Kč za 1 km a ceně nafty 33,60 Kč za litr dle Vyhlášky č. 333/2018 Sb., dále náhrady za ztrátu času strávené na cestě k jednání a zpět dle § 14 odst.3 vyhl.č. 177/1996 Sb. ve výši 100 Kč za každou započatou půlhodinu, když cesta

k jednání trvala dvě hodiny, tudíž za jedno jednání (tam i zpět) 4 hodiny v částce 800 Kč, a 21% DPH z odměny advokáta a náhrady hotových výdajů dle § 14a vyhl. č. 177/1996 Sb., celkem v částce 14 544,64 Kč, po zaokrouhlení soud určil částku 14 545 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení, a to k Městskému soudu v Praze prostřednictvím soudu zdejšího.

Praha 2. prosince 2019

Mgr. Karolína Šorbanová v. r.

soudkyně